

Kategorier af Islamiske regler

Fard, Wajib, Sunna, Makruh og Haram

Indholdsfortegnelse

1	Hvor kommer de forskellige regler fra?	1
2	De enkelte kategorier	3
2.1	Oversigt	3
2.2	Uddybning af hver af kategorierne	4
2.2.1	Fard (det obligatoriske)	4
2.2.2	Wajib (det nødvendige)	4
2.2.3	Sunna	4
2.2.4	Mustahabb (det anbefalede)	5
2.2.5	Mubah (det tilladte)	5
2.2.6	Makruh Tanzihi (det forkerte)	5
2.2.7	Makruh Tahrimi (det ikke-tilladte)	5
2.2.8	Haram (det forbudte)	6
3	Afsluttende bemærkninger	7
4	Kilder	8

Bismillahi al-Rahmani al-Raheem.

Al lovprisning er til Allah ﷻ, og må fred og velsignelser være over vores Profet ﷺ.

Dette er en kort oversigt over de forskellige kategorier af islamiske regler:

Fard, Wajib, Sunna, Makruh og Haram.

1 Hvor kommer de forskellige regler fra?

Allah ﷻ har skabt os, for at vi skal tilbede Ham:

Allah siger i Koranen:

"Vi har kun skabt ånder og mennesker, for at de skal tilbede Mig" (al-Dhariyaat 51:56)

Tilbedelsen går ud på at overholde, hvad Allah ﷻ har påbudt og forbudt os af handlinger

Der er altså ting, der er tilladte, og ting der ikke er tilladte i Islam.

F.eks. er vi blevet påbudt at bede 5 gange om dagen, og svinekød er forbudt for os.

Overholdelse af påbud og forbud medfører belønninger

Så hvis man beder, vil man få belønninger for at bede. Og hvis man holder sig fra at spise svinekød, vil man få belønninger for det også.

Overtrædelse af påbud og forbud medfører synd

Hvis man ikke beder, vil man være syndig, ligesom man vil være syndig for at spise svinekød.

Den måde vi ved, hvad der er tilladt og ikke tilladt, er gennem hvad der er overleveret til os af tekster

Med tekster menes Koranen og Hadith, som er Profetens Sunna, dvs. beretninger fra eller om Profeten og Hans måde at gøre ting på.

Det der er overleveret, er af to former

1. Tekst

Dvs. selve overleveringen af teksten, f.eks. Profetens ﷺ Hadith: "Der er ingen tro, for den der ikke kan betros". Hvordan ved vi, at Profeten ﷺ sagde det? Hvem har hørt den fra Profeten ﷺ? Og hvem fortalte Han ﷺ den videre til osv. I bund og grund handler det om, hvor sikre vi kan være på det. Styrken af overleveringen fra tekst til tekst er forskellig, og afhænger af hvem og hvor mange, der har fortalt den.

Overordnet er enhver tekst enten: 1. sikker i sin overlevering eller 2. tvivlsom i sin overlevering.

2. Betydning

Dvs. når man f.eks. har en Hadith eller et Koranvers, er betydningen så klar og entydig, eller kan den forstås på flere måder? F.eks. Hadithen: "Renlighed er halvdelen af ens tro", betyder det, at halvdelen af alt hvad man foretager sig, skal have med renlighed at gøre? Eller at hvis man er beskidt, så er man kun 'halv muslim'? Eller betyder det, at man er en svag muslim? Forskellige niveauer af klarhed omkring betydningen gør, at der kan være flere betydninger, der kan udledes fra den samme tekst.

Overordnet kan enhver tekst enten være: 1. sikker i sin betydning eller 2. tvivlsom i sin betydning.

Hvad der er tilladt og ikke-tilladt defineres i forhold til, hvor sikker man er på teksten og dens betydning

Jo mere sikker man er på teksten og dens betydning, des stærkere bliver de påbud og forbud, man kan udlede fra den. Jo mere tvivl der er om teksten, og dens betydning, des svagere bliver de påbud og forbud, man kan udlede fra den.

Dette gør, at der kommer en række forskellige kategorier af påbud og forbud, fordi der opstår forskellige forhold, alt efter hvor meget man kan stole på teksten, og hvor meget den kan fortolkes.

2 De enkelte kategorier

2.1 Oversigt

Fard	<ul style="list-style-type: none"> • Det er påkrævet at gøre det • Der er belønninger for at gøre det • Det er syndigt, hvis man ikke gør det
Wajib	<ul style="list-style-type: none"> • Det er påkrævet at gøre det. Men beviset er svagere • Der er belønninger for at gøre det • Det er syndigt, hvis man ikke gør det
Sunna	<ul style="list-style-type: none"> • Det man skal stræbe efter at gøre • Der er belønninger for at gøre det • Det er syndigt, hvis man gør det til en vane at lade være med at gøre det
Mustahabb	<ul style="list-style-type: none"> • Det er bedre at gøre det • Der er belønninger for at gøre det • Det er ikke syndigt at lade være med at gøre det
Mubah	<ul style="list-style-type: none"> • Det er valgfrit, om man vil gøre det eller ej • I sig selv er det hverken belønnet eller syndigt, hvis man gør det eller lader være • Ens hensigt kan gøre, så det bliver belønnet eller syndigt
Makruh tanzih	<ul style="list-style-type: none"> • Det man bør undgå • Der er belønninger for at undgå det • Det er ikke syndigt at gøre det
Makruh tahrimi	<ul style="list-style-type: none"> • Det er påkrævet at undgå det. Men beviset er svagere • Der er belønninger for at undgå det • Det er syndigt, hvis man gør det
Haram	<ul style="list-style-type: none"> • Det er påkrævet at undgå det • Der er belønninger for at undgå • Det er syndigt, hvis man gør det

2.2 Uddybning af hver af kategorierne

2.2.1 Fard (det obligatoriske)

Fard er, hvad enhver muslim skal udføre, og man bliver belønnet for at gøre det, mens man er syndig for ikke at gøre det. Fard-handlinger er baseret på en sikker tekst, med en sikker betydning. Med andre ord så er der tale om et klart og entydigt påbud, som f.eks. de 5 bønner, faste, zakat, hajj mm.

Det betyder, at der absolut ingen tvivl er om, at en Fard-handling skal udføres. Denne sikkerhed gør, at man kan frafalde Islam ved at benægte, at det er obligatorisk at udføre en Fard-handling, modsat den der erkender, at det er obligatorisk, men er for doven til at udføre den.

Så hvis en person f.eks. ikke beder, men godt er klar over at han skal bede, så er han syndig.

Hvorimod den person der benægter, at det er obligatorisk at bede, f.eks. ved at mene at det kun var dengang, de havde brug for sådanne ting, måske vil frafalde Islam.

2.2.2 Wajib (det nødvendige)

Wajib er, hvad enhver muslim skal udføre, og man bliver belønnet for at gøre det, mens man er syndig for ikke at gøre det. Wajib-handlinger er baseret på en sikker tekst, der har en tvivlsom betydning. Med andre ord så er der ingen tvivl om, at teksten findes, men der er tvivl om, hvordan teksten præcis skal forstås. Dette gælder f.eks. for Witr-bønnen.

Wajib er altså, når der er et element af tvivl, også selvom det er meget lille, men blot en lille smule tvivl er nok til, at man kategoriserer det som Wajib fremfor Fard. I praksis er der dog ikke den store forskel på Fard og Wajib, for begge skal udføres, og man er syndig for ikke at udføre dem. Men grunden til, at der alligevel er forskel på Fard og Wajib er, at den person, der benægter, at det er obligatorisk at udføre en Wajib handling ikke vil frafalde Islam. Hvorimod den, der benægter en Fard handling, kan risikere at frafalde Islam.

Så hvis en person f.eks. godt ved, at han skal bede Witr, men han er for doven til at bede bønnen, så er han syndig. Dette gælder også for den, der ikke beder Witr og samtidig mener, at han ikke behøver at bede den, f.eks. fordi han tror det kun var dengang, de behøvede at bede den.

Så han vil ikke frafalde, men han vil være syndig for ikke at bede den, og for at have en holdning om, at det ikke er nødvendigt at bede den.

2.2.3 Sunna

Kan også kaldes: Sunna Muakkada, Sunnatu al-Huda (den påkrævede Sunna).

Sunna er, hvad enhver muslim skal stræbe efter at udføre, og man bliver belønnet for at gøre det. Det er kritisabelt, hvis man uden nogen god grund undlader at udføre Sunna handlinger, og man er syndig, hvis man gør det til sin vane ikke at udføre dem.

Sunna er baseret på de ting, som Profeten ﷺ altid havde for vane at gøre. Men Sunna dækker også over, hvad store Sahaba ؓ, som f.eks. Abu Bakr ؓ, Umar ؓ, Uthman ؓ og Ali ؓ gjorde.

Dette gælder f.eks. for '4 rakah Sunna-bønnen' før Dhuhr eller adhan og iqama.

Så hvis en person ikke beder 4 rakah Sunna før Dhuhr, fordi han er for doven til at udføre den, så er det kritisabelt. Mens en person der gør det til sin vane, ved f.eks. aldrig eller sjældent beder 4 rakah Sunna før Dhuhr, vil være syndig.

2.2.4 Mustahabb (det anbefalede)

Kan også kaldes: Mandub, nafl, sunna ghair-muakkada, sunnatu al-zawaid (den anbefalede sunna).

Mustahabb er, hvad enhver muslim bør forsøge at udføre, og man bliver belønnet for at gøre det.

Det er hverken kritisabelt eller syndigt at undlade at udføre Mustahabb-handlinger.

Mustahabb er baseret på de ting, som Profeten ﷺ af og til gjorde, eller som der er en generel opfordring til at gøre i Islam.

Dette gælder, f.eks. for '4 rakah Sunna-bønnen før Asr.

Så hvis en person ikke beder 4 rakah Sunna før Asr, fordi han er for doven til at bede den, så mister han belønningerne ved ikke at gøre det, men det er ikke kritisabelt.

2.2.5 Mubah (det tilladte)

Mubah er de ting, der hverken omhandler belønninger eller synd. Dvs. der er ikke nogen indikation af, om det er godt at gøre, eller godt at holde sig fra. Så der er hverken nogen belønninger eller synd forbundet med at gøre det. Og der er heller ingen belønninger eller synd forbundet med at afholde sig fra det.

Det gælder f.eks. at spise et æble eller male sit værelse hvidt eller lignende.

Langt de fleste af vores dagligdags handlinger falder ind under denne kategori.

Men det betyder ikke, at det meste af vores dagligdag er blottet for belønninger, for det man kan gøre for at få belønninger for disse ting, er at have en hensigt om tilbedelse, når man udfører dem. På samme måde som man kan være syndig ved at gøre dem med en forkert hensigt.

F.eks. er det tilladt at spise et æble, og der er ingen belønning i at spise æble som sådan, men hvis man samtidig har hensigt om, at man spiser æblet, så man kan få energi og dermed kan tilbede Allah ﷻ, vil der være belønninger i det.

2.2.6 Makruh Tanzihi (det forkerte)

Makruh Tanzihi er, hvad enhver muslim bør stræbe efter at holde sig fra, og man bliver belønnet for at holde sig fra det. Dog er det ikke i sig selv hverken kritisabelt eller syndigt at udføre Makruh Tanzihi-handlinger, men man mister belønningerne ved ikke at holde sig fra dem.

Dette gælder, f.eks. hvis man kaster vand i ansigtet på sig selv når man laver wudu.

Så hvis en person gør sådan så mister han belønninger for ikke at gøre det roligt, men det er ikke kritisabelt.

2.2.7 Makruh Tahrimi (det ikke-tilladte)

Makruh Tahrimi er, hvad enhver muslim skal holde sig fra, og man bliver belønnet for at holde sig fra det, mens man er syndig for at gøre det.

Makruh Tahrimi-handlinger er baseret på en sikker tekst, der har en tvivlsom betydning. Med andre

ord så er der ingen tvivl om, at teksten findes, men der er tvivl om, hvordan teksten præcis skal forstås. Det er f.eks. Makruh Tahrimi for mænd at have guldsmykker på.

Makruh Tahrimi er altså, når der er et element af tvivl, også selvom det er meget lille, men blot en lille smule tvivl er nok til, at man kategoriserer det som Makruh Tahrimi fremfor Haram. I praksis er der dog ikke den store forskel på Haram og Makruh Tahrimi, for man skal holde sig fra dem begge, og man er syndig for ikke at gøre det. Men grunden til, at der alligevel er forskel på Haram og Makruh Tahrimi, er at den person der benægter, at det er obligatorisk at holde sig fra en Makruh Tahrimi-handling, ikke vil frafalde Islam. Hvorimod den der tillader en Haram-handling, kan risikere at frafalde.

Så hvis en mand f.eks. godt ved, at han ikke burde have guldsmykker på, men han alligevel gør det, så er han syndig. Dette gælder også for den, der har guldsmykker på og samtidig mener, at det er tilladt at have dem på. Han vil være syndig for at have dem på, og for at have en holdning om, at det er tilladt at have dem på.

2.2.8 Haram (det forbudte)

Haram er, hvad enhver muslim skal holde sig fra, og man bliver belønnet for at holde sig fra det, mens man er syndig for at gøre det. Haram-handlinger er baseret på en sikker tekst, med en sikker betydning. Med andre ord, så er der tale om et klart entydigt forbud, som f.eks. for svinekød og vin. Det betyder, at der absolut ingen tvivl er om, at man skal holde sig fra Haram-handlinger. Denne sikkerhed gør, at man kan frafalde Islam ved at benægte, at det er obligatorisk at holde sig fra Haram-handlinger, modsat den der erkender, at man skal holde sig fra dem, men ikke gør det.

Så hvis en person f.eks. drikker, men godt er klar over, at han ikke skal gøre det, så er han syndig. Hvorimod den person der benægter, at det er obligatorisk for muslimer at holde sig fra at drikke, f.eks. ved at mene, at det kun var dengang, fordi de ikke kunne styre sig når de drak, vil måske frafalde Islam.

3 Afsluttende bemærkninger

Afslutningsvis er det vigtigt at understrege, at disse regler ikke skal opfattes som strikse bokse. Det er ikke meningen, at man absolut skal kategorisere alt der kaldes "makruh" i enten Makruh Tanzihi eller Makruh Tahrimi. På samme måde er det heller ikke meningen, at når man hører 'Sunna', så skal man straks putte det ind i en kasse, der enten hedder 'Sunna Muakkada' eller 'Sunna Ghair-Muakkada' eller 'Mustahabb'. Sådan så når man har Sunna Muakkada, gør man det, men hvis det ikke er Sunna Muakkada, så gør man det ikke.

Disse ting varierer i styrke, også selvom man skulle putte dem ind i en boks, som f.eks. de to rakah Sunna før Fajr, som er tæt på at være Wajib, mens Sunnaen af at klæde sig som Profeten ﷺ, er tæt på at være Mubah.

Samtidig skal man huske, at det ikke bare handler om at følge reglernes ord, men at det handler om at følge reglernes ånd.

Som eksempel herpå kan nævnes, at det ikke er Haram for en mand at tage på indkøb iført et håndklæde, der kun dækker ham fra navlen ned til knæet. Selv hvis han vælger at bede sådan, vil det ikke være en ugyldig bøn. Men reglernes ånd dikterer, at man ikke kan gøre sådan, og enhver ansvarlig og anstændig muslim ville aldrig gøre sådan –også selvom han ikke bryder nogen af reglerne.

Så det er vigtigt at kende reglerne, men det er ikke meningen, at man skal gøre deres detaljer til ens mål i sin daglige praksis.

Skrevet af Waseem Hussain,

22. oktober 2009, Amman, Jordan

4 Kilder

Abdul-Haleem Lucknawi, Qamar al-Aqmar, Maktaba al-Hanafiyya 1317H

Al-Awlawi, Du'u al-Anwar, al-Maktaba al-Azhariyya 2005

Amir Badshah, Taysir al-Tahrir, Dar al-Fikr

Azmi Zada, Hashiya Azmi Zada ala ibn Malak, Maktaba Uthmaniyya 1315H

Haskafi, Ifadatu al-Anwar, Bab al-Halabi 1979.

Ibn Abidin, Nusammat al-Ashar, Bab al-Halabi 1979.

Ibn Abidin, Radd al-Muhtar, Dar al-Thaqafa wa al-Turath 2000

Ibn al-Ayni, Sharh ibn al-Ayni ala al-Manar, Dar al-Kutub al-Ilmiyya 2004

Ibn al-Habi, Hashiya ibn al-Habi ala ibn Malak, Maktaba Uthmaniyya 1315H

Ibn Amir al-Haaj, Al-Taqreeb wa al-Tahbeer, Dar al-Kutub al-Ilmiyya 1983

Ibn Malak, Sharh ibn Malak ala al-Manar, Dar al-Kutub al-Ilmiyya 2004

Ibn nujaym, Fath al-Ghaffar, Bab al-Halabi 1936

Kaki, Jami al-Asrar, Maktaba Nizar Mustafa al-Baaz 2005.

Mulla Jeevan, Nur al-Anwar, Maktaba al-Hanafiyya 1317H

Qasim ibn Qutlubugha, Khulasatu al-Afkar, Dar ibn Hazm 2003

Salah Muhammad Abu al-Haaj, Sabeel al-Wusul ila Ilm al-Usul, Dar al-Faruq 2006

Yahya al-Rahawi, Hashiya al-Rahawi ala ibn Malak, Maktaba Uthmaniyya 1315H